

TEKST DYLAN
VAN EIJKEREN,
FOTO'S KO HAGE

Het 'groene hart van de Westelijke Tuinsteden', dat moest het Sloterpark minimaal worden. De Sloterplas zou zelfs moeten gaan fungeren als het nieuwe centrum van Amsterdam – vanuit de hele stad zouden mensen maar wat graag de tocht richting Sloterveer ondernemen om ter plekke te genieten van frisse lucht en verre einders, en bovendien te kunnen watersporten en te flaneren. Dat was nog eens wat anders dan die donkere Dam en bouwvallige Nieuwmarkt.

De geboorte van de Sloterplas, ooit een moerasgebied, was onderdeel van het ambitieuze Algemeen Uitbreidingsplan (AUP) uit 1935, goeddeels vormgegeven door stedenbouwkundige Cornelis van Eesteren. Pas na de oorlog werd er werk gemaakt van het plan. Het nieuwbouww gebied moest worden opgehoogd, en het zand dat daarvoor nodig was werd afgegraven op de plek die nu Sloterpark heet.

Osdorp, Slotervaart, Geuzenveld en Sloterveer verrezen inderdaad, zij het twee meter lager dan gepland, want de hoeveelheid zand bleek niet toereikend. De wijken op polderhoogte (2,10 meter onder NAP) zouden worden bevolkt door inwoners van arme, vervallen arbeidersbuurten als de Jordaan en De Pijp. "Voor die mensen was het een cultuurschok," zegt Norman Vervat (36) van Bond Heemschut, de erfgoedvereniging die vorige maand een aanvraag heeft ingediend om de Sloterplas te bestempelen tot beschermd stadsgezicht. "Zo ruim en rustig, zo fris en groen. En je had ineens een huis dat niet op instorten stond."

Hoogbouw

Heemschut heeft de beschermde status niet alleen aangevraagd omdat 'de Sloterplas een ongekend open, grote waterpartij midden in de stad is,' zoals Vervat het verwoordt, ook en vooral omdat 'het gebied cultuurhistorische waarde heeft'. Hij wijst naar de hoge flats aan de noordkant van de plas: "De hoogbouw was voor die tijd bijzonder hoog – de Bijlmer bestond nog

niet, hè. Die flats staan heel mooi haaks op de plas. Aan de overkant zie je Torenwijk, destijds ook heel modern, en verderop staan flats in een rij. Het gaat om het samenspel van blauw, groen en bebouwing."

De grootsheid van het Sloterplasplan werd door bouwmeester Van Eesteren afgekeken in Hannover, de stad met de Maschsee. De 73-jarige Tineke Stricker van de Vereniging Vrienden van de Sloterplas (VVS), die als kind al in de Sloterplas zwom: "Door de licht gebogen vorm van de plas is er nergens een plek waar je het geheel kunt overzien." Inderdaad, zo bezien lijkt de plas op een meanderende rivier.

Nadat actieve bewonersgroepen het Rondje Sloterpark van de grond wisten te krijgen (een 5800 meter lang wandel- en fietstraject langs de boorden van de plas), werd de VVS opgericht in 2003. Die ging zowel de belangen van de buurt behartigen als plas en park meer bekendheid geven. De VVS heeft de aanvraag tot beschermd stadsgezicht niet gedaan, maar staat er wel achter. Stricker: "Vaak wordt dit gebied niet als geheel beschouwd en wordt de context vergeten."

Meervaart

Hoewel de kans op toekenning van de bescherming redelijk groot lijkt, rekent Norman Vervat van erfgoedvereniging Heemschut zich niet rijk. "Er kunnen altijd redenen komen om de status alsnog terzijde te schuiven, maar dan staat het ons vrij om juridische procedures te beginnen. De gemeente neemt erfgoed over het algemeen serieus, in de vorige coalitie bleken VVD en D66 zelfs zeer erfgoedminded en maakten ze er heel veel geld voor vrij. Die houding is nu helaas ver te zoeken."

De timing van de aanvraag is politiek beladen. Er is immers ook een plan voor de Meervaart. Het theater krijgt een nieuw gebouw à 100 miljoen euro – de vraag is of dat pal in het water moet komen te staan. Momenteel lijkt het die kant op te gaan. Vervat zegt dat het niet per se de bedoeling van erfgoedvereniging Heemschut >>

'Nergens is er een plek waar je het geheel kunt overzien'

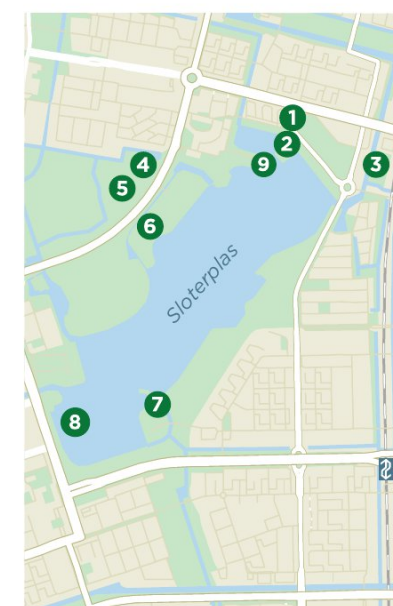

Restaurant Oeverzicht, gevestigd in het paviljoen Oostoever.

Licht, lucht en ruimte

Als het oud-Amsterdamse adagium 'je moet het weten om het te zien' ergens opgaat, is het wel aan, op en in de Sloterplas. Van een afstand zie je louter 'licht, lucht en ruimte' (en water) zoals ontwerper Cornelis van Eesteren dat voor ogen had, van dichtbij zijn er legio recreatiemogelijkheden.

De boorden van de plas worden druk gebruikt door wandelaars, joggers, vissers, zwemmers, duikers, surfers, zeilers, kanoërs en andere sportievelingen – her en der langs de plas staan fitnessstoestellen. Zomers weer trekt zonzonzoekers naar het Sloterstrand, picknickers naar de grasvelden. Barbecuërs zijn overal. Er zijn meer activiteiten: New Metropolis (een dependance van Pakhuis de Zwijger), scouting Sarto en scou-

- 1 New Metropolis
- 2 Van Eesterenmuseum en kunstwerk 'Played rack'
- 3 Tennispark
- 4 Kinderboerderij
- 5 Heemtuin Sloterpark en Het Ruige Riet, natuurspeeltuin
- 6 Frisbeegolfbaan
- 7 Scoutings Sarto en Phoenix
- 8 Prinses Alexiafontein
- 9 Kung-fuschool Golden Dragon

ting Phoenix, Heemtuin Sloterpark en het Ruige Riet, het Van Eesterenmuseum in het Van Eesteren Paviljoen, kinderboerderij Het Sloterpark, natuurspeeltuin De Natureluur, Tennispark Sloterpark, kung-fuschool Golden Dragon en een heuse frisbeegolfbaan. De Meer van Genève-achtige Prinses Alexiafontein spuit in de zuidwesthoek van de plas. Rondom de plas valt de Nieuwe Bouwen-stijl te bewonderen, er zijn ook twee monumentale bruggen van Dirk Slebos. Aan de noordoostkant bevindt zich een van 's lands eerste rotondes. Er is ook kunst: zo staan er aan de noordoever een speel- en klimtoestel van architect Aldo van Eijck en een reuzen-Tomado-afwasrek (*Played rack*) van kunstenaar Maze de Boer.